

MOJA RODNA DOMOVINA – OD ZRNA DO KRUHA

Že od nekdaj je kruh pomemben del našega vsakdana, saj velja za eno izmed najpomembnejših živil, ki jih ljudje uživamo. Čeprav sedaj tako samoumevno in splošno živilo, pa je bilo nekoč veliko več kot samo hrana.

Kruh poznamo že približno 5000 let. Pridelovati so ga začeli že stari Egipčani in Rimljani, nekoliko kasneje pa so ga Feničani prinesli tudi v Evropo in Slovenijo. V svojih pridigah je o njem govorilo že veliko znanih Slovencev, kot na primer Primož Trubar, pojavlja pa se tudi v veliko pregovorih, rekih, zgodbah in pesmih, kjer vedno igra pozitivno vlogo. V različnih krajih ima tudi drugačna poimenovanja, ki so se ohranila tudi do danes. Sprva je bil boljši kruh pravica plemstva, revni pa so uživali le črnega in trdega. Kasneje pa je tudi beli postal dostopnejši za vse. Uspešno se je ohranil vse do danes in še vedno velja za eno od osnovnih živil na našem krožniku. Včasih so kruh pridelovali na čisto drugačen način kot danes. Ljudje so do njega gojili spoštovanje, saj so za njega tudi garali. Od sveže posejanega žita do rezine kruha na mizi je dolga pot, ki pa jim je kljub delu prinašala tudi veliko veselja in zadovoljstva.

Najprej so sejanci skupaj posejali semena in čakali, da vzklijejo. Sledila je žetev s kosami in srpi, pri kateri je po navadi sodelovalo veliko ljudi. Predstavljala je velik dogodek, saj so se ljudje med njo veliko družili. Velikokrat se je zbrala tudi cela vas in skupaj so se zabavali, plesali in peli ter se veselili, da lahko obdelujejo vsaj mali kos zemlje, ki je pripadal prav njim in bili so ponosni nanj. In tako je tudi rasla ljubezen do zemlje, domovine, v kateri živijo, in kruha, ki je predstavljal eno najosnovnejših živil v njihovem življenju. Požeto žito so nato odpeljali v mline, kjer so mlinarji s svojimi močnimi in spretnimi rokami iz njega naredili moko. Iz te so kasneje peki ali pa gospodinje doma spekle kruh. Že takrat so poznali več vrst kruha. Od belega, ajdovega, koruznega do pirinega, zmesnega, rženega in še veliko drugih. Pomenil pa je več kot samo osnovno živilo za preživetje. Beli kruh so si večinoma lahko privoščili samo bogatejši, zato je veljal za statusni simbol. V prvi in drugi svetovni vojni je kruh pomenil izobilje in bogastvo, saj je takrat primanjkovalo hrane. V starih praksičanskih verah je hlebec pomenil sonce, kruh pa je veljal za stalnico obilja in rodovitnosti. Nekoč so ljudje verjeli v čarobnost kruha. Predstavljal je svetlobo, bil merilo dobrega. Spremljal jih je od rojstva do smrti. Ob praznikih in slovesih. Predstavlja simbol slovenstva, kulturno dediščino. Vsak dobri gospodar je rade volje odrezal kos kruha in ga poklonil popotnikom ali pa ga ob praznikih podaril revnejšim meščanom in jih s tem razveselil.

Danes kruh pridelujemo čisto drugače. Ljudje se nič več ne družijo, namesto tega vse opravijo različni stroji in delavci v tovarnah. Ne zabavajo ali zbirajo se več ob žetvah in peki kruha, ampak samo skočijo v najbližjo pekarno ali trgovino in ga kupijo. Zato danes nima več take vrednosti kot nekoč. Postal je

čisto samoumeven in o njem sploh več ne razmišljamo kot o nečem dragocenem in dobrem.

Tudi tu vidimo, da je modernizacija po eni strani dobra zaradi vsega napredka, po drugi pa s tem hitrim tempom življenja izgubljam nekaj, kar je bilo nekoč zelo pomembno. Izgubljam številne vrednote, del naše kulturne dediščine, odnosa do zemlje in povezanosti z domovino.

Maja Janeš, 8. B
Mentor: Maja Gole Premrl